

JAARVERSLAG 2019 STICHTING SENIOENRAAD STICHTSE VECHT

De Seniorenraad Stichtse Vecht (SRSV) is zich sterk bewust van de vele discussies die zich momenteel over de ouderenzorg in het publieke debat afspelen en probeert op lokale schaal overzicht te krijgen en vast te stellen welke problemen zich ook in Stichtse Vecht voordoen. Uit de prognoses van het CPB blijkt dat in Stichtse Vecht de bevolking sneller vergrijsd dan de landelijke trend. De verwachting is dat de groep 75-plussers in de komende 20 jaar zal verdubbelen. In deze groep ontstaat standaard een sterke groei aan zorgbehoefte. We moeten daarmee constateren dat er voor iedereen die nu 55+ of jonger is, een probleem kan ontstaan op het gebied van vervulling van zorgbehoefte over 20 jaar. Deze constatering past in een veranderend werkpatroon van de SRSV, waarbij naast advisering in formele zin steeds meer aandacht is voor het feitelijk gebeuren. Het probleem blijkt namelijk meestal niet te zitten in de kwaliteit van beleidsnota's maar in de vraag of en hoe de goede voornemens worden uitgevoerd. De SRSV wil daarom nog meer de vinger aan de pols houden. Dit vraagt om regelmatige contacten met dienstverlenende instellingen, lokale politiek en senioren zelf. De SRSV wil ook meer projectmatig werken, zodat duidelijker is wat het doel van de activiteiten is.

- In dat verband ondersteunt de SRSV de speerpunten van de gemeente inzake het dementievriendelijk maken, door de dorpsraden en wijkcommissies proberen te bewegen tot een actieve opstelling.
- De SRSV ondersteunt het streven van de gemeente naar Positieve Gezondheid. Er moet een veel groter accent liggen op preventie, daar is iedereen bij gebaat. Gezonder leven en voldoende bewegen dragen bij aan het persoonlijk welzijn én aan het beperken van de vraag naar zorg. Daarom verleent de SRSV actieve medewerking aan het Sportakkoord dat de gemeente sluit met sportverenigingen en andere organisaties. Verder wil de SRSV bevorderen dat er een cursusaanbod komt voor valpreventie.
- De SRSV wil bevorderen dat er meer wordt gedaan aan publieksvoorlichting. In dit verband is onder meer contact gelegd met RTV Stichtse Vecht. Hier zouden de Ouderenbonden ook een rol kunnen vervullen evenals de SRSV zelf.
- Er moet naar de mening van de SRSV lokaal debat op gang komen. Beleidsmakers – leden van de gemeenteraad – moeten zich bewust worden van knelpunten in de ouderenzorg. Een voorbeeld daarvan was het organiseren – samen met andere organisaties – van een symposium over *wonen met zorg* in de Pauluskerk in Breukelen.
- Daarnaast participeert de SRSV in de werkgroep Ouderen van RegiozorgNU. Een onderdeel van het samenwerkingsverband van de huisartsen in Noordwest Utrecht (NU).
- De SRSV participeert als een van de netwerkgroepen actief in het werk van de Adviesraad Sociaal Domein Stichtse Vecht, die direct advies uitbrengt aan burgemeester en wethouders. Op die manier komen belangen van senioren expliciet voor het voetlicht. De SRSV is zich er echter van bewust dat deze adviesraad zich richt op meer groepen dan alleen senioren en slechts adviseert over een klein deel van hetgeen er voor hen in het Sociale Domein van belang is. Vandaar dat we ervoor pleiten dat de gemeente *Zilver aan de Vecht*, Nota Ouderen 2016-2018 actualiseert en uitvoert.
- De SRSV stimuleert samenwerking waar dit voor senioren van belang is. Een belangrijk voorbeeld is het initiatief van een Zorgberaad in Stichtse Vecht.

Hieronder treft u toelichting op een aantal van onze activiteiten in 2019.
Vragen, opmerkingen of suggesties? Graag!

Irmgard Michielsen, *voorzitter*

UITGELICHT 2019

Naar een start van het Zorgberaad

Voor goede, integrale zorg voor senioren ligt de sleutel bij de lokale spelers. Essentieel is dat deze niet op een eiland blijven zitten maar het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid zien om oplossingen te bedenken voor de knelpunten in de ouderenzorg. De gemeente is ook een van de aanbieders, en heeft een speciale positie omdat zij geacht mag worden de belangen van de inwoners te vertegenwoordigen en daartoe ook is gelegitimeerd. Dat neemt niet weg dat een belangrijke rol is weggelegd voor het maatschappelijk middenveld. Na een paar vergeefse aanzetten nam de SRSV het initiatief en droeg een onafhankelijk voorzitter voor die leiding zou kunnen geven aan een zorgberaad met daarin de grotere zorgaanbieders, de eerste lijn, de stichting Welzijn, de gemeente en een cliëntenvertegenwoordiging. Ook woningcorporaties zouden kunnen aanhaken. Het doel is te zorgen voor een naadloos zorgaanbod. Het overleg moet doelmatigheids- en kwaliteitswinst opleveren, met name voor huisartsen omdat steeds meer zorg verschuift naar de eerste lijn en het aantal thuiswonende senioren toeneemt. Onafhankelijk voorzitter is Aalko van der Veen uit Maarssen, die inmiddels met alle betrokkenen gesprekken heeft gevoerd en op aller medewerking kan rekenen. In 2020 gaat dit initiatief van start onder de noemer ZorgPlatform Stichtse Vecht.

Nota Positief Gezondheidsbeleid 2020-2023

De gemeente is verplicht vanwege de Wet op de publieke gezondheidszorg elke vier jaar een lokaal gezondheidsbeleid op te stellen. Dat kreeg invulling door de opstelling van de nota Positief Gezondheidsbeleid 2020-2023, die in september in de gemeenteraad is vastgesteld. Speerpunten zijn: gezond gewicht, middelengebruik (roken en alcohol) en mentale gezondheid. In de nota is een aantal doelen gesteld over de aanpak van eenzaamheid. Een uitvoeringsprogramma ontbreekt echter nog en wordt opgesteld na overleg met de stakeholders. Voor het uitvoeringsprogramma van het speerpunt mentale gezondheid, waarvan eenzaamheid een onderdeel is, heeft de gemeente 10.000 euro per jaar beschikbaar. Wij blijven de gemeentelijke plannen en activiteiten actief volgen.

In dit kader is er in november 2019 een belangrijk advies uitgebracht [Zingeving](#) door de Raad van Ouderen (RvO) naar aanleiding van de vraag van het ministerie van VWS: 'Hoe maken we zingevingsvragen (en -activiteiten) laagdrempeliger en toegankelijk zodat ouderen zich daadwerkelijk minder eenzaam voelen?' Daarin staan 12 aanbevelingen: *Er is een grote variëteit aan interventies nodig omdat dan de kans dat zoveel mogelijk mensen bereikt worden het grootste is.*

Lokaal Sportakkoord

De SRSV werkte actief mee bij de start van het Lokaal Sportakkoord in Stichtse Vecht en maakt inmiddels deel uit van een themagroep (inclusief sporten) en de kerngroep. Het is van groot belang dat met name ouderen blijven bewegen in de meest uitgebreide zin van het woord. Het motto zou moeten zijn: je leven lang sporten. Deelname aan sportieve activiteiten vermindert het sociale isolement en maakt ouderen weerbaarder. Voor sportverenigingen is sport voor senioren een groeimarkt; het loont om een aanbod voor senioren te ontwikkelen. Het gaat daarbij niet alleen om fysieke activiteiten maar ook om denksporten, die een gunstig effect kunnen hebben op het mentaal functioneren.

Bewegen voor ouderen

In Loenersloot zijn met medewerking van de SRSV *beweegtoestellen* geïnstalleerd, die ouderen de mogelijkheid bieden om in de buurt actief te zijn. Het is van belang dat deze goed worden gebruikt. Daarvoor is begeleiding nodig; de SRSV ziet daarin een rol voor het gemeentelijke Sportpunt. Het zou een goede zaak zijn als er ook in de andere kernen dergelijke toestellen komen. Dat hangt mede af van het lokaal initiatief: een wijk of buurt moet zelf een aanvraag doen.

Samen Dementievriendelijk

De gemeente Stichtse Vecht stelt zich ten doel een dementievriendelijke gemeente te zijn. In dat verband is Evelien van der Vliet als coördinator aangesteld. De SRSV ondersteunt haar activiteiten. Voor een breed draagvlak is het van belang dat organisaties en bedrijven een intentieverklaring ondertekenen. Daarin geeft men te kennen een cursus te willen volgen en voorlichting te willen geven. In 2019 tekenden acht nieuwe organisaties de intentieverklaring, daarmee staat het totaal op 31.

SRSV heeft meegeholpen om dorpsraden en wijkcommissies bij dit project te betrekken. In Vreeland is dat gelukt. Maar de praktijk wijst uit dat veel van dergelijke commissies zich hoofdzakelijk richten op fysieke aspecten in hun woonomgeving. De SRSV is van mening dat er ook grote behoefte is aan aandacht voor sociale aspecten. Derhalve vragen we de gemeente meer aandacht en waardering te tonen voor de behoeftevervulling van ouderen in het strategische werk van gebiedsregisseurs.

Onafhankelijke Cliënt Ondersteuning (OCO)

De SRSV hecht grote waarde aan het verder introduceren van onafhankelijke cliëntondersteuning (OCO), omdat het zorglandschap voor veel mensen en dus ook veel senioren nog een doolhof is. Om te beginnen dreigt er een misverstand: het betreft hier geen *ondersteuning*, maar *vraagverheldering en advies* voor maximaal 10 uur. Een naamsverandering zou op z'n plaats zijn. Desondanks acht de SRSV deze functie van groot belang om de positie van de cliënt te versterken bijvoorbeeld bij het aanvragen van voorzieningen uit de Wmo (keukentafelgesprek).

Uit een recente evaluatie van de Wmo blijkt dat slechts 26 procent van de Wmo-cliënten bekend is met OCO. Bij het keukentafelgesprek blijkt dat slechts in 27 procent van de gesprekken de mantelzorger is uitgenodigd. De SRSV vindt dat voor elk (eerste) keukentafelgesprek de mantelzorger moet worden uitgenodigd en de mogelijkheid voor OCO aan de orde moet komen. De OCO moet in grotere kring worden gepromoot en er zou een tevredenheidsonderzoek onder cliënten moeten plaatsvinden.

Bezuinigingen Sociaal domein

De SRSV maakt zich zorgen over het besluit dat de gemeenteraad heeft genomen over de Kadernota 2020 en de Menukaart van maatregelen, gelet op het geraamde tekort. De consequenties daarvan zijn forse bezuinigingen in het Sociaal Domein. Met betrekking tot de maatregelen valt op, dat afscheid wordt genomen van de nota *Een Sterke Basis*, die in 2017 nog uitgebreid werd gepresenteerd ter bevordering en ondersteuning van initiatieven uit de gemeenschap. Dit doet afbreuk aan de geloofwaardigheid van het beleid. Hetzelfde geldt voor het *mantelzorgcompliment* dat voorheen vanuit het Rijk werd verstrekt en daarna aan de gemeenten werd overgedragen. Waarom niet gezocht naar een minder kostbaar alternatief? SRSV maakt zich verder zorgen over de gevolgen voor thuiswonende senioren van de voorgenomen *instroombeperking door het aanscherpen van de criteria* bijvoorbeeld bij huishoudelijke ondersteuning. De SRSV brengt deze zorgen aan de gemeente over via de verschillende overleggen die de raad heeft met ambtenaren en politiek.

Actualisatie Woonvisie 2017 – 2022

Op verzoek van de Adviesraad Sociaal Domein heeft de SRSV geadviseerd over de actualisatie van de Woonvisie. We constateren dat een groot deel van de bouwambitie wordt gesitueerd in Maarssenbroek (groei van 23.00 naar 27.000 inwoners). De nota gaat niet in op de gevolgen voor de leefbaarheid. Een en ander heeft grote gevolgen voor

zorg, welzijn, scholen en bereikbaarheid in die wijk.

Ook vraagt de SRSV aandacht voor het gevaar van leegstand van bestaande woningen op langere termijn. De SRSV vraagt tevens om levensloopbestendige woningen en meer faciliteiten voor het aanpassen van woningen. Voor mensen die willen verhuizen naar een kleinere woning moet er meer betaalbare woonruimte komen in de vorm van middenhuur. Er is tenslotte behoefte aan nieuwe woonvormen, bijvoorbeeld in de vorm van groepswonen voor dementerenden en kangoerewoningen.

Zorgvoorzieningen in Bisonspoor

Nu de gemeenteraad het plan Bisonspoor heeft goedgekeurd kan de verdere invulling plaatsvinden, met hoogstens 100 zorgwoningen, een gezondheidscentrum en een ontmoetingsruimte voor alle inwoners van Maarssenbroek. De gemeente heeft toegezegd Welzijn SV te ondersteunen bij de exploitatie van die ontmoetingsruimte. Met betrekking tot de invulling van de zorgvoorzieningen tonen diverse zorgaanbieders belangstelling. De SRSV houdt regelmatig de vinger aan de pols.

Symposium Over Wonen en Zorg

Samen met de Adviesraad Sociaal Domein, de Cliëntenraad van de Aa, de Pauluskerk en het Platform Gehandicapten organiseerden wij een symposium over de dringende behoefte aan geschikte woonvormen voor ouderen, met op de een of andere manier nabijheid van zorg. Daarmee kan tegelijkertijd worden bereikt dat er doorstroming plaatsvindt en er woonruimte beschikbaar komt voor jongere generaties. Inleidingen werden gehouden over verschillende varianten van *wonen met zorg* die elders in het land al zijn of worden gerealiseerd en ook hoe ouderen zelf hun woning kunnen aanpassen. Bovendien werden cijfers getoond, waaruit blijkt dat Stichtse Vecht sneller vergrijsd dan de landelijke trend. Daarom moeten we nu in actie komen. Het komt neer op ruimte om te bouwen én om voldoende initiatieven. De SRSV is van mening dat de gemeente voor wonen met zorg ruimte moet reserveren én vrij baan moet geven aan partijen die initiatieven kunnen nemen, waaronder woningcorporaties.

Ruimte in Stichtse Vecht is schaars, daarom moet goed worden opgelet wanneer renovaties te verwachten zijn, waarbij ruimte vrij kan komen, zoals bij scholen. Ook moet gesproken kunnen worden over (kleine) aanpassingen van de rode contouren wanneer het karakter van de plek niet wezenlijk wordt aangetast.

Enquête 75+ van Welzijn SV

Vrijwilligers van Welzijn SV voerden ook in 2018 huisbezoeken uit onder inwoners van 75 jaar en ouder. Daarvan is een rapportage opgesteld, die voor de SRSV belangrijke informatie bevat. De SRSV heeft haar vragen, opmerkingen en waardering besproken met Welzijn SV en de hoop uitgesproken dat deze huisbezoeken en rapportages gecontinueerd worden. We hebben ook gevraagd na te denken over een digitale vorm van enquêtes naast de bestaande vorm om meer mensen te bereiken.

De rapportage 2018 bevat een samenvatting van ruim 200 interviews. Daaruit blijkt dat 45 procent van de geïnterviewden haar of zijn gezondheid ervaart als matig tot slecht, aangezien die leidt tot beperkingen in het dagelijkse leven. Bijna 40 procent van de ondervraagden is in het betreffende jaar een of meerdere keren gevallen en dat leidde in twee van de drie gevallen tot lichamelijk letsel. Met het oog op zelfredzaamheid geeft 16 procent aan behoefte te hebben aan woningaanpassingen. Van de ondervraagden ontvangt 20 procent mantelzorg, veelal van de partner. Ook 20 procent geeft mantelzorg. Een kwart van de deelnemers aan de enquête ervaart in meer of mindere mate eenzaamheid. Ook een kwart ervaart belemmeringen om deel te nemen aan activiteiten buitenshuis. Daarentegen doet een kwart vrijwilligerswerk. Van de ondervraagden heeft 6 procent enige tot grote moeite om financieel rond te komen. Belangrijk is dat er informatie beschikbaar is over mogelijkheden tot ondersteuning. Voor de SRSV vormen de uitkomsten van deze enquête een richtingaanwijzer.

Advies kwetsbare ouderen

KetenzorgNU, (vanaf 2020 RegiozorgNU), is een onderdeel van de regionale huisartsenorganisatie Noordwest Utrecht (NU). Deze organisatie heeft als taak integrale en multidisciplinaire zorg te ondersteunen, onder meer door programma's op te stellen voor bepaalde ziektebeelden zoals diabetes en COPD. De SRSV participeert in de werkgroep Ouderen van KetenzorgNU, die onlangs een zorgplan voor kwetsbare ouderen heeft opgesteld. Dat plan voorziet in een multidisciplinair overleg, met als doel betere communicatie zowel van hulpverleners onderling als met patiënt en mantelzorger. Belangrijk is de inschakeling van de specialist Ouderengeneeskunde, die voorheen alleen in het verpleeghuis werkte maar nu ook de huisarts kan bijstaan. De SRSV heeft positief geadviseerd en hoopt dat invoering van dit zorgplan niet lang op zich zal laten wachten.

Intern

In de eerste maanden van 2019 treden twee nieuwe leden toe, namelijk Aldert Nooitgedagt, sportarts uit Maarssen en Irmgard Michielsen uit Vreeland, die meer dan 40 jaar heeft gewerkt als fysiotherapeut in het St. Antonius Ziekenhuis.

Eind van het jaar kondigt Cees Boonacker aan per 1 januari 2020 zijn penningmeesterschap en lidmaatschap neer te leggen. Jan Onnes geeft te kennen dat hij na een lidmaatschap van 8 jaar (de maximale termijn) begin 2020 wil vertrekken als lid en voorzitter. De SRSV heeft in de vergadering van november besloten dat het voorzitterschap vanaf 1 februari 2020 wordt vervuld door Irmgard Michielsen. Het vicevoorzitterschap, dat was vrijgekomen na de benoeming van Tom Boon tot voorzitter van de Adviesraad Sociaal Domein Stichtse Vecht, wordt ingevuld door Gerda Mensink.

SRSV is altijd op zoek naar aanvulling van de gelederen. Wij zoeken mensen (55+) die vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid affiniteit hebben met senioren, in het bijzonder de meest kwetsbaren onder hen. Mensen die zich in willen zetten om knelpunten en struikelblokken die van invloed zijn op het welbevinden van deze groep, om te buigen of op te lossen. De SRSV opereert als team en het is belangrijk dat nieuwe mensen zich daarin thuis voelen.

Vergaderingen en contacten

Het aantal reguliere SRSV-vergaderingen bedroeg negen. Al die keren waren we te gast bij Zorggroep De Vechtstreek in Breukelen. Als gasten werden ontvangen: Karin van den Heuvel (coördinator Buurtbemiddeling), Evelien van Vliet (coördinator Samen Dementievriendelijk gemeente Stichtse Vecht), Tom Boon (voorzitter van de Adviesraad Sociaal Domein) en Aalko van der Veen (beoogd voorzitter van het Zorgberaad). Daarnaast waren er drie informele bijeenkomsten met de gehele SRSV om elkaar beter te leren kennen, onze koers te bepalen en afscheid te nemen. Verder waren er talrijke ontmoetingen, structureel en incidenteel, formeel en informeel. Bijvoorbeeld overleg met ambtenaren en politici, bijwonen van lokale bijeenkomsten (Kom erbij, kerken) en kennismakingsgesprekken (onder anderen met Erwin Hagen, nieuwe directeur Stichting Welzijn, en met John Engels, voorzitter Platform Gehandicapten Stichtse Vecht). We voerden bovendien vele keren overleg met allerlei mensen die zich op de een of andere manier inzetten voor het welzijn en welbevinden van senioren in Stichtse Vecht inzetten en we legden ons oor te luister bij de mensen om wie het gaat, senioren in Stichtse Vecht.

© februari – augustus 2020 SRSV (met dank aan Jan J. Onnes)